

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 48/22

Luksemburg, 22 marca 2022 r.

Wyrok w sprawie C-508/19 Prokurator Generalny
(Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego – Powołanie)

Trybunał stwierdził niedopuszczalność wniosku polskiego sądu o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym mającego na celu wyjaśnienie, czy prawo Unii przyznaje mu uprawnienie, którego nie posiada na gruncie prawa polskiego, do ustalenia nieistnienia stosunku służbowego sędziego z powodu wadliwości aktu powołania tego sędziego

Przedstawione przez sąd krajowy pytania nie odpowiadają obiektywnej potrzebie rozstrzygnięcia zawisłego przed tym sądem sporu

W styczniu 2019 r. wobec M.F., która jest sędzią Sądu Rejonowego w P. (Polska), wszczęto postępowanie dyscyplinarne i przedstawiono jej zarzuty związane z przewlekłością prowadzonych przez nią postępowań. J.M., działając jako Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej, wyznaczył do przeprowadzenia tego postępowania Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] (Polska).

Stojąc na stanowisku, że powołanie J.M. do Izby Dyscyplinarnej było dotknięte szeregiem nieprawidłowości, M.F. wniosła do Sądu Najwyższego powództwo cywilne o ustalenie nieistnienia stosunku służbowego między J.M. a tym sądem, wnosząc jednocześnie o zawieszenie prowadzonego przeciwko niej postępowania dyscyplinarnego. Sprawa ta trafiła zatem do jednej z izb Sądu Najwyższego, a mianowicie do Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych („sąd odsyłający”), która ma rozpoznać to powództwo.

Sąd odsyłający, ustaliwszy, że mandat sędziego prowadzi do powstania stosunku prawnego o charakterze publiczno-, a nie cywilnoprawnym oraz że powództwo takie jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym nie wchodzi w zakres stosowania kodeksu postępowania cywilnego, rozważa jednak, czy ustanowiona w prawie Unii zasada skutecznej ochrony sądowej i nałożony na państwa członkowskie na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE obowiązek zapewnienia, by sądy istniejące w ramach ich porządku prawnego, które mogą orzekać w dziedzinach objętych prawem Unii, spełniały związane z powyższą zasadą wymogi, a w szczególności wymóg dotyczący tego, by takie organy stanowiły niezależne i bezstronne sądy ustanowione uprzednio na mocy ustawy, wywołują skutek w postaci przyznania mu uprawnienia, którego nie posiada na gruncie prawa polskiego, do ustalenia w ramach postępowania głównego, że pozwany, którego to dotyczy, nie posiada mandatu sędziego.

W ogłoszonym dzisiaj wyroku **Trybunał uznał wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym za niedopuszczalny.**

Trybunał przypomniał, że pytania zadane przez sąd krajowy powinny odpowiadać obiektywnej potrzebie rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu oraz że ustanowiona w art. 267 TFUE współpraca między Trybunałem a sądami krajowymi wymaga zatem co do zasady, by sąd odsyłający był właściwy do rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym, tak aby tego sporu nie można było uznać za czysto hipotetyczny. Chociaż Trybunał przyznał, że w niektórych wyjątkowych okolicznościach można przyjąć odmienne założenie, takiego rozwiązania nie można jednak zastosować w niniejszej sprawie.

Po pierwsze bowiem, sąd odsyłający sam zwrócił uwagę, że w razie wniesienia do niego powództwa cywilnego o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego, prawo krajowe nie przyznaje

mu kompetencji, która pozwalałaby mu orzec w przedmiocie zgodności z prawem rozpatrywanego tu aktu powołania.

Po drugie, wniesione przez M.F. powództwo cywilne ma w rzeczywistości na celu podważenie postanowienia, którym J.M. wyznaczył sąd dyscyplinarny właściwy do przeprowadzenia prowadzonego wobec M.F. postępowania dyscyplinarnego, o którego zawieszenie wniosła ona do sądu odsyłającego tytułem zabezpieczenia. W związku z powyższym skierowane do Trybunału pytania są nierozłącznie związane ze sprawą inną niż sprawa w postępowaniu głównym, względem której ta ostatnia sprawa ma jedynie charakter posiłkowy. Aby udzielić na te pytania odpowiedzi, Trybunał byłby zmuszony uwzględnić w większym stopniu okoliczności charakteryzujące tę inną sprawę, aniżeli oprzeć się na kontekście sprawy w postępowaniu głównym, jak wymaga tego art. 267 TFUE.

Po trzecie, Trybunał zauważył, że wobec faktu, iż M.F. nie jest uprawniona do bezpośredniego zaskarżenia przed sądem powołania J.M. na Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej ani postanowienia J.M. wyznaczającego sąd dyscyplinarny właściwy do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej, mogła ona podnieść przed owym sądem zarzut dotyczący ewentualnego wynikającego z tego postanowienia naruszenia jej prawa do tego, by rzeczona sprawa została rozpoznana przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Trybunał przypomniał ponadto w tym względzie, że miał już okazję orzec, iż przepisy ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych – w zakresie, w jakim powierzają Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Dyscyplinarnej prawo do dyskrecjonalnego wyznaczenia sądu dyscyplinarnego właściwego do prowadzenia postępowań dyscyplinarnych przeciwko sędziom sądów powszechnych – nie spełniają wymogu wynikającego z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, zgodnie z którym sprawy te powinny być rozpoznawane przez sąd „ustanowiony na mocy ustawy”¹. Postanowienie to, w zakresie, w jakim ustanawia taki wymóg, należy również uznać za mające skutek bezpośredni, w związku z czym zasada pierwszeństwa prawa Unii nakłada na wyznaczony w ten sposób sąd dyscyplinarny obowiązek odstąpienia od stosowania przepisów krajowych, na mocy których dokonano jego wyznaczenia, i w rezultacie uznania się za niewłaściwy do rozpoznania przekazanej mu sprawy.

Po czwarte, Trybunał zaznaczył, że w niniejszym przypadku powództwo wytoczone w postępowaniu głównym ma zasadniczo na celu doprowadzenie do określonego rodzaju stwierdzenia nieważności *erga omnes* powołania J.M., pomimo że na gruncie prawa krajowego ogół jednostek nie jest i nigdy nie był uprawniony do podważenia powołania sędziego w drodze bezpośredniego powództwa o stwierdzenie nieważności lub o unieważnienie takiego powołania.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

¹ Wyrok z dnia 15 lipca 2021 r., *Komisja/Polska (System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów)* (C-791/19, zob. także komunikat prasowy nr [130/21](#)).